

BIBEL EN OG VERDEN

1 | 2024

BIBEL EN GIVER HÅB I KRISETIDER

**LISBETH SMEDEGAARD
ANDERSEN:**
"Bibelens tekster taler
ind i det liv, vi lever".

**KRISTIAN LETH OG
PETER SNEBJERG:**
"Vi gør os umage for
at bevare mysteriet".

BIBELSELSKABET

Frederiksborggade 50
1360 København K
Tlf. 33 12 78 35

bibelselskabet@bibelselskabet.dk
bibelselskabet.dk

ANSV. UDGIVER

Johannes Baun

REDAKTØR

Thomas Godsk Larsen

LAYOUT: Ribergård & Munk

TRYK: Nofoprint - Helsingør

FORSIDEFOTO

Unsplash

Bibelen og Verden udsendes
fire gange årligt til alle, der ønsker
information om bibelarbejdet.

GAVER TIL BIBELARBEJDET

Reg.nr.: 3001

Kontonr.: 9 00 04 88

Giro: 9 00 04 88

MobilePay: 62903

SPØRGSMÅL OM DONATIONER

indsamling@bibelselskabet.dk

Bibelselskabet arbejder for at
oversætte og formidle Bibelen.

Bibelselskabet modtager ingen
offentlig driftstøtte og er derfor
afhængig af indsamlede midler og
salgsindtægter.

GENERALSEKRETÆREN HAR ORDET

Håbet vinder

Det gjorde ret stort indtryk ved den ugentlige morgenandagt på Christiansborg for nylig, da Anatolij Raychynets fra Det Ukrainske Bibelselskab fik lov at udlægge teksten. Den dag var den hentet fra Johannesevangeliet kapitel 12, hvor Jesus netop er redet ind i Jerusalem palmesøndag og beskriver, hvordan hvedekornet må lægges i jorden og dø for at blive til liv.

Anatolij fortalte om, at billedet peger på Jesu lidelse, død og opstandelse og på, hvordan han derigennem er blevet til liv for mennesker. Og så supplerede han: "Det er noget af det samme, vi ser i Ukraine lige nu, når unge mænd går i døden for at give liv til andre." Der var knappenålsstille i lokalet. Pludselig blev evangeliet meget konkret. Håbet knytter sig ikke til noget, men til nogen - i sidste ende Kristus.

Af og til har jeg mødt undren over, at vi i Bibelselskabet har engageret os i bibeluddeling og bibelsk sjælesorg i et krigshærget Ukraine. "Folk har brug for mad og tæpper," har folk sagt - med hørbar forargelse.

Og ja, folk har brug for mad og tæpper, hvilket kirkerne i Ukraine i vidt omfang også har hjulpet med. Men uden håb bliver sjælen hverken mæt eller varm. Derfor betyder Bibelen så meget i krisetider. Den giver det håb, som ikke fås andre steder, og som peger på, at livet vinder.

Anatolij skrev for nylig, at hans syvårige søn spørger, hvorfor Gud ikke sørger for, at krigen slutter. "Hans spørgsmål mindede mig om historien om den retfærdige Simeon i Bibelen, som ventede på Guds løfte om at se alle nationers frelser. Siddende i beskyttelsesrummet fortalte jeg mine børn denne historie om, at Herren altid opfylder sine løfter. Nogle gange skal vi bare vente længe og tålmodigt, men vi må stole på ham."

På den måde peger Anatolij på den uro, der kan melde sig mellem såtid og høsttid. Enhver landmand - ja, enhver med en altankasse - vil genkende den. Man lever i en blanding af tålmodighed og håb, og det er begrænset, hvad man selv kan gøre.

De færreste af os kan sætte os ind i, hvordan det er at være i krig. Men vi kan fra personlige krisetider måske genkende behovet for både tålmodighed og håb. Det samme kan de mere end 100.000 kristne armeniere, der for blot et halvt år siden blev fordrevet fra Nagorno-Karabakh; mange af dem fik ikke noget som helst med sig (side 6-7). Og det kan de i den grad i Israel og Palæstina, hvor terrorangrebet i oktober og den efterfølgende krig efterlader spor, som vi dårligt kan sætte os ind i. Men også her kan Bibelen nedbryde barrierer og indgyde håb (side 4-5).

Hvordan lader det sig gøre? Fordi Bibelen har noget, man ikke finder andre steder: En frelser, der har vist, at hvedekornslignelsen ikke blot er en lille, illustrativ historie. At død kan blive til liv. At han selv er det store håb.

Med andre ord: Døden har ikke det sidste ord. Ikke i Ukraine, Armenien, Israel eller Palæstina. Og heller ikke hos os. Bibelen viser os, at der altid er håb, også i krisetider.

Glædelig påske!

”

Håbet knytter sig ikke til noget, men til nogen - i sidste ende Kristus.

Johannes Baun

INDHOLD

Foto: Chris / Unsplash.

TEMA: BIBELN GIVER HÅB I KRISETIDER

Der er nok i verden - og til tider i vores eget liv - der kan udfordre håbet. Men overalt på jorden er der vidnesbyrd om, at lyset skinner i mørket. Kom med til Mellemøsten, Ukraine, Armenien og Kenya, mød nogle af de mennesker, der bærer Bibelen og nyt håb ud til alverden - og se, hvordan du kan støtte deres arbejde.

Foto: Du Preez / Unsplash.

SIDE 4-5

Israel og Palæstina har siden krigens udbrud oplevet adskillige tab. Bibelselskaberne gør deres bedste for at møde befolkningens behov for håb i krisen.

SIDE 10-12

Lisbeth Smedegaard Andersen: "Rigtig meget samtidskunst forholder sig faktisk til de eksistentielle dramaer, der udspiller sig i Bibelen".

SIDE 16-18

Kristian Leth: "For mig er der ikke noget mere spændende end at forsøge at nærme mig den historie, der udfoldede sig for 2000 år siden".

Bibelen giver os håb i trængselstider

Israel og Palæstina har siden krigens udbrud i oktober oplevet adskillige tab. Bibelselskaberne gør deres bedste for at møde befolkningens behov for håb midt i krisen.

Af Katrine Lund Sørensen

I Israel og Palæstina finder man tre bibelselskaber, der samarbejder på tværs af etniske forskelle: Det Palæstinensiske Bibelselskab, Det Israelske Bibelselskab og det Arabisk-Israelske Bibelselskab. Bibelselskaberne er pressede og spørger, om vi fortsat vil bede for dem og for fred i regionen.

"Vi har brug for håb!"

Vi har modtaget følgende ord fra en kollega i Det Palæstinensiske Bibelselskab:

"Siden begyndelsen af 2024 er situationen blevet værre, hver dag vågner vi op til nyheder om invasion, strejke og dødsfald. Folk lider følelsesmæssigt såvel som økonomisk, de har mistet håbet og troen på verden og Gud. I den her tid er det tiltrængt, at vi deler det håb, vi har i Kristus. Da krigen startede, var alt lukket, og vi kunne ikke fortsætte vores arbejde på grund af lukkede veje. Efter nogle uger besluttede vi at fortsætte, når det var sikkert. Det første møde med vores deltagere i traumebehandlingskurset var hårdt, fordi folk var bange og knuste over det, de ser ske i Gaza. Den dag delte vi, hvordan vi hver især har det, og hvordan vores bønner ændrer det onde, der sker omkring os, bringer os fred og glæde i smerten og faren. Det giver os også en mulighed for at dele Guds ord. En af deltagerne fortalte: 'Jeg sad derhjemme og døde langsomt indeni af alle de nyheder, jeg så og hørte. Men jeres opmuntring er, hvad jeg har brug for at høre, det er en bekræftelse af, at Gud lytter og bekymrer sig for mig, og han er ikke langt væk fra os. Vi kan gøre en forskel gennem vores bønner.' Lige før jul nåede vi at besøge nogle ældre, der var syge. Yasoe, en 80-årig kvinde, som plejede at deltage i møderne, men er stoppet på grund af sygdom, sagde, at det bedste, der var sket hende i år, var, at vi besøgte hende. Ingen har ellers besøgt hende."

Jonathans liv blev forvandlet

Det Arabisk-Israelske Bibelselskab fortæller, at de oplever, at folk lider mentalt, fysisk og åndeligt. De fortsætter de-

res arbejde med workshops, traumebehandling og bibelstudiegrupper på trods af krigen.

For nogle uger siden inviterede en deltager sin bror Jonathan med til en workshop. Workshoppen handlede om, hvordan man håndterer smerte under krig. Jonathan besluttede at tage med, selv om han ikke troede på Gud. Han var nysgerrig efter, hvad kristne har at sige om krigen. Han blev rørt under workshoppen, særligt af ord fra Bibelen, der formulerer bøn og klage til Gud. Han fortalte, at de forvandlede hans liv.

Efter workshoppen meldte han sig frivilligt til at hjælpe med nogle praktiske ting i Bibelselskabet, og han bad om noget litteratur, som kan hjælpe ham til at læse mere og modnes som kristen. Jonathan deltog også i traumebehandlingsforløbet i 4 uger.

Midt i krigens rædsler møder Gud mennesker, og Bibelen giver håb til at udholde trængslerne. Dina, generalsekretær for Det Arabisk-Israelske Bibelselskab, fortæller:

"Vi arbejder meget hårdt på at sprede kærlighed og fred ved at distribuere bibler, fortælle om vores traumebehandling og sikre, at folk engagerer sig i Bibelen."

Bibeluddeling gør en forskel

Det Israelske Bibelselskab uddeler utrætteligt bibler til befolkningen i samarbejde med kirkerne, og de oplever, at mange er søgende netop nu. For nyligt opsøgte en kvinde i 30'erne dem. Hun ville gerne vide mere om den kristne tro, men vidste ikke, hvor hun kunne læse om det. Heldigvis havde det lokale bibelselskab en bibel på russisk, som de kunne give til kvinden, der oprindeligt kom fra Ukraine. Hun havde boet i Israel i 13 år, men læste bedst på russisk. Senere forlod hun kirken og knugede Bibelen til sig med et fornyet håb i øjnene. Det Israelske Bibelselskab uddeler bibler og bibeldele på mange sprog i det internationale miljø, og de oplever, at mange er åbne for Guds ord.

De tre bibelselskaber nævner alle bøn som uundværligt. Vær med til at bede for de tre bibelselskaber og for håb og fred!

Skilt fra den gamle bydel i Jerusalem, hvor "Bibelselskabet" står skrevet på engelsk og arabisk.

Foto: Shutterstock.

Her ses de tre generalsekretærer for bibelselskaberne i Israel og Palæstina: **Victor Kalisher**, generalsekretær for Det Israelske Bibelselskab, **Dina Katanacho**, generalsekretær for Det Arabisk-Israelske Bibelselskab, og **Nashat Fellmon**, generalsekretær for Det Palæstinensiske Bibelselskab.

De samarbejder på tværs af etniske forskelle, politik og krige, for de er samlet om en fælles sag: at flere må møde Gud i den uroplagede region, og at flere må opleve, hvordan Bibelen giver nyt håb.

Foto: United Bible Society.

” Vi arbejder meget hårdt på at sprede kærlighed og fred.

SÅDAN KAN DU STØTTE

- STØT VIA MOBILEPAY 62903
- STØT VIA BANKOVERFØRSEL
REG.NR. 3001 · KONTONR. 9000488
HUSK AT MÆRKE DIN OVERFØRSEL 'ISRAEL-PALÆSTINA'!

Lille Victoria har tegnet et billede af monumentet 'Vi er vores bjerge', som er et af republikken Artsakhs symboler. Hun og hendes familie er blandt dem, der har modtaget Bibelen som håb i en krisetid.

SÅDAN KAN DU STØTTE

- STØT VIA MOBILEPAY 62903
- STØT VIA BANKOVERFØRSEL
REG.NR. 3001 · KONTONR. 9000488
HUSK AT MÆRKE DIN OVERFØRSEL
'ARMENIEN'.

KORT OM ARMENIEN OG ENKLAVEN NAGORNO-KARABAKH

- Armenien er verdens første kristne land med blot tre millioner indbyggere.
- Den lille enklave Nagorno-Karabakh ligger tæt på Armenien, men er omsluttet af Aserbajdsjan og har historisk været beboet af armeniere.
- Tyrkiet støtter det muslimskdominerede Aserbajdsjan.

Foto: Det Armenske Bibelselskab.

Krisen kan kun overvindes af Guds nærvær

I september 2023 gik Aserbajdsjan til angreb mod den armenske minoritet i bjergregionen Nagorno-Karabakh, som er halvanden gang så stor som Fyn. De kristne armeniere har måttet efterlade alt og flygte til andre dele af Armenien.

Af Katrine Lund Sørensen

Bibler og bibelsk sjaelesorg. Det er, hvad Det Armenske Bibelselskab - blandt andet med hjælp fra givere i Danmark - forsøger at bibringe flygtninge fra Nagorno-Karabakh. Siden 1923 har området været en enklave i Aserbajdsjan, hvor majoriteten er armenske kristne.

Man mener, at omkring 100.000 armeniere er flygtet siden angrebet i september. I dag er spørgsmålet, om der overhovedet vil være nogen tilbage i fremtiden. Der er tale om en etnisk udrensning.

Bor i sovesale og ødelagte huse

Armenien har haft problemer med at installere de nye flygtninge. Derfor bor mange af dem stadigvæk i sovesale, gymnastiksale eller ødelagte huse.

Det Armenske Bibelselskab arbejder utrætteligt med at dele bibler ud til de nyankomne flygtninge. I 2024 vil man også lave bibelstudiegrupper, ligesom man vil fortsætte sit arbejde med at yde bibelsk sjaelesorg. Det Armenske Bibelselskab samarbejder med Christian Women Forum og Dansk Armeniermission, som primært sørger for basal nødhjælp såsom sygepleje og medicin.

Guds nærvær midt i krisen

Den dag, hvor armenierne måtte flygte, står tydeligt i erindringen hos Zhanna fra Det Armenske Bibelselskab. Historier om 11-årige Ashot, der brugte 55 timer på vejene, om kvinder, mænd og børn, som blev meldt savnet, om bedstefædre, der havde bygget deres hjem med

deres egne hænder og nu græder over det land, de har mistet:

"Krisen, vi står over for nu, kan kun overvindes af Guds nærvær. Da finder jeg trøst i Bibelens ord om, at Guds nåde er os nok, for hans magt udøves i magtesløshed," siger Zhanna fra Det Armenske Bibelselskab. "Og takket være generøse givere har Det Armenske Bibelselskab mulighed for at være sammen med de fordrevne mennesker i disse dage."

Deler bibler ud

Medarbejdere fra Det Armenske Bibelselskab besøger de fordrevne familier og har bibler med til dem. Et af de mange besøg er hos Vahe og Alla og deres børn Gor og Victoria:

"Vi mærker Guds nærvær selv i den her tid," fortæller forældrene, der fremhæver Johannesevangeliets ord om Guds ord som levende brød, der kommer ned fra himlen.

Alle børn skal have en bibel

Bibelselskabets fundraiser Katrine Lund Sørensen har besøgt Kenya, hvor det lokale bibelselskab har en vision om, at landets 16 millioner børn selv skal kunne læse i Bibelen.

Foto: Det Kenyanske Bibelselskab.

"Børnene er budbringere af Bibelen til hele familien," fortæller Susan fra Det Kenyanske Bibelselskab. Siden 2017 har det afrikanske lands bibelselskab delt hele 50.000 bibler ud på i alt 317 skoler.

Netop nu besøger man nogle af skolerne igen for at høre, hvad bibellæsningen har fået af betydning for børnene - og jeg fik mulighed for at være med på et af skolebesøgene.

"Bibelen hjalp mig, da jeg mistede min bror"

Flere af børnene fortæller, at Bibelen hjælper dem. Da Susan spurgte, om nogle af børnene havde lyst til at dele deres erfaringer, rakte George hånden i vejret. Meget genert fortalte han: "Bibelen har hjulpet mig til at være ærlig."

Et af de andre børn skriver i den skriftlige feedback: "Bibelen hjalp mig, da jeg mistede min bror, som hedder Brian. Det var en svær tid. I Bibelen fandt jeg styrke til at komme igennem det."

Rosemary, en anden elev, fortæller os, at hendes yndlingssted i Bibelen er Salme 23: "Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød." Susan gør meget ud af at fortælle børnene, at de er elskede af Gud. Det er det vigtigste budskab, mener hun.

Falske profeter

Sidste år kunne man i medierne læse om en kenyansk præst, der overbeviste sin menighed om, at de skulle sulte sig indtil Jesu genkomst. Han indsatte vagter, som forhindrede dem i at flygte. 191 blev fundet døde.

Kenya har problemer med profeter eller præster, som radikaliserer deres tilhængere, som ofte er desperate på grund af fattigdom eller andre problemer. Her er Det Kenyanske Bibelselskabs vision også vigtig. Hvis kenyanerne har deres egen bibel, har de bedre mulighed for at vurdere, hvorvidt profeten eller præsten taler sandt eller ej. For på trods af god kirkegang i Kenya ejer mange kenyanere ikke en bibel:

"I Kenya er der stadig stor fattigdom, og mange må bruge de få penge, de har, på mad," fortæller Susan. Netop derfor er støtten til bibeluddelinger i landet så afgørende.

Den 24. februar 2022 kunne man smage røgen fra eksplosionerne i Kyivs gader, og et fysisk mørke sænkede sig over Ukraine. I de to år, der er gået, har mennesker i alle aldre kunnet møde Det Ukrainske Bibelselskab på gaderne, i sønderbombede byer og ved fronten.

Af Liv Strandkvist

I begyndelsen af januar 2024 besøgte vicegeneralsekretær Anatolij Raychynets Bibelselskabet i Danmark, hvor han fortalte om krigens barske realiteter, men også om landets forskellige kirkesamfund, der er trådt tættere sammen, og om ord fra Bibelen, der giver nyt håb til dem, der har mistet alt.

Styrkede bånd mellem kirker

Det har gjort indtryk på Anatolij Raychynets, der selv er præst og tilhører den evangeliske kirke i Ukraine, at forskellige kirkesamfund i Ukraine har samlet sig om at hjælpe, hvor de kan. Det har styrket de indbyrdes relationer mellem kristne på tværs af protestantiske, ortodokse og katolske kirkesamfund.

Anatolij fortæller om en nat, hvor en katolsk biskop fra Kyiv ringede til ham for at tilbyde sin hjælp:

“Der var et voldsomt bombeangreb, hvor jeg boede, og det havde han fået nys om. Hans omsorg berørte mig meget, for det var den værste nat, jeg har oplevet. Jeg nåede at skrive et afskedsbrev til min familie, der heldigvis var i sikkerhed et andet sted.”

Bibelen spreder dyrebart håb

Anatolij tvivler ikke på, at det er værd at risikere sit liv for bibelarbejdet. Han fortæller om en dag, hvor han mødte en 84-årig kvinde i udkanten af en sønderbombet by. Hun fortalte, at hun var ateist og havde bygget sit liv på kommunismen, men nu var fundamentet krakeleret, og hun bad om en bibel. Noget tid efter modtager Anatolij en hilsen fra hende: ‘Jeg er blevet kristen. Gud talte til mig gennem Bibelen. Selv om jeg har mistet mit hjem og alt, jeg ejer, er jeg mere lykkelig nu end nogensinde før.’

Anatolij har mange eksempler på, hvordan Bibelens ord har været livsforandrende for mennesker, han har mødt:

“Vores arbejde har med evigheden at gøre. Hver gang vi giver en bibel til en børnefamilie, en enlig ældre eller en soldat, giver vi dem Guds levende håndsrækning. Gennem Bibelen får mennesker et håb, der rækker ud over dette liv. Og lige nu er dét håb det mest dyrebare, vi kan give.”

Lyset skinner i mørket

Anatolij hjælper, hvor han kan, og han beder, når han føler sig magtesløs. Hans fætter og svoger er ved fronten. Hver morgen sender de et “+” på sms for at bekræfte, at de stadig lever:

”Det kan føles tungt at sidde hjemme om bordet med min kone og børn, når jeg ved, at de og så mange andre har været ved fronten i månedsvis,” siger Anatolij, der dog veksler mellem at arbejde et par uger i Kyiv og en uge ved fronten, hvor han deler bibler ud, holder gudstjenester og taler med soldaterne.

Når håbet er i fare for at slukkes, husker Anatolij på ordene fra Johannes-evangeliets første fire vers:

I begyndelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud. Han var i begyndelsen hos Gud. Alt blev til ved ham, og uden ham blev intet til af det, som er. I ham var liv, og i livet var menneskers lys.

”De vers,” slutter han, ”har fået en ny klangbund midt i krigens brutale mørke. For vi ved, at lyset er stærkere. Og her, midt i mørket, synes det at skinne endnu mere klart.”

Ordet skinner klart i krigens mørke

Foto: Det Ukrainske Bibelselskab.

”

Hver gang vi giver en bibel til en børnefamilie, en enlig ældre eller en soldat, giver vi dem Guds levende håndsrækning.

DET UKRAINSKE BIBELSELSKAB

- 980.000 eksemplarer af Bibelen har Det Ukrainske Bibelselskab uddelt, siden Rusland angreb Ukraine.
- Det Ukrainske Bibelselskab samarbejder med hele 21 kirkesamfund i Ukraine, heriblandt både ortodokse, katolske og protestantiske.
- Bibelselskabet har 23 ansatte og 55 fast tilknyttede frivillige, og dertil kommer hundredvis af lokale frivillige, der hjælper til ved bibeluddelinger o.a.

Anatolij Raychynets har været vicegeneralsekretær i Det Ukrainske Bibelselskab siden 2003.

I januar måned besøgte han Danmark, hvor han mødtes med politikere, kirker og journalister og fortalte om forholdene i Ukraine og Det Ukrainske Bibelselskabs arbejde.

Foto: Liv Strandkvist.

SÅDAN KAN DU STØTTE

- STØT VIA MOBILEPAY 62903
- STØT VIA BANKOVERFØRSEL
REG.NR. 3001 · KONTONR. 9000488
HUSK AT MÆRKE DIN OVERFØRSEL
'UKR'.

Julie Nord: Blood Moon. 2021. © Julie Nord/VISDA. Foto: Ole Akhøj.

Kirsten Klein: Light. 2005.

John Kørner: Dronning Louises Bro. 2022. © John Kørner/VISDA. Foto: Anders Sune Berg.

Vilhelm Hammershøi: Nøgen kvindelig model. 1889. SMK, public domain.

Nyt pragtværk åbner kunsten mod Bibelen – og Bibelen mod kunsten

Forfatter, salmedigter og pastor emerita Lisbeth Smedegaard Andersen har begået en moderne kunstbibel, ”Bibelen i ord og billeder”. Den forbinder de største fortællinger med den store danske kunst og viser, at den helt særlige kraft, der strømmer fra Bibelen, bliver ved at være aktuel.

Af Thomas Godsk Larsen

”Jeg har søgt at få de vigtigste fortællinger med fra Bibelen, så det fremstår som en sammenhængende fortælling,” fortæller Lisbeth Smedegaard Andersen om sin nye bog, der kombinerer mere end 80 højdepunkter fra Bibelen med værker fra den danske kunstschat. Således får værker af kunstnere som Kirsten Klein, Anna Syberg, Kaspar Bonnén og John Kørner lov at tale sammen med bibelteksterne.

Fra altings begyndelse til visionen for en ny jord
Bogens tekstudvalg er præsenteret kronologisk - fra de berømte ord om altings begyndelse, over konger og profeter til Jesu lignelser og visionen for en ny jord. De fleste af de udvalgte værker er ikke egentlige illustrationer af de bibeltekster, de er stillet sammen med. Og det er ikke

tilfældigt, fortæller Lisbeth Smedegaard Andersen: ”Jeg håber, at mit udvalg af tekster og kunstværker kaster nyt lys ind over hinanden og sætter tankerne i gang: Hvordan taler de sammen, hvor er sammenhængerne, og hvad fortæller de os? Ord og billeder kan supplere hinanden og skabe et rum, hvor vi måske får øje på noget andet, end vi plejer. Det er jo i virkeligheden også det, vi gør, når vi læser vores bibel med åbent sind: Vi prøver at sætte den i relation til vores eget liv, men lytter også efter, om den siger noget, der måske ikke giver sig selv med det første.”

Nye øjne på centrale fortællinger
Lisbeth Smedegaard Andersen har valgt Seppo Mattinens maleri ”Kælderen” til at stå sammen med fortællingen om

Den fortabte søn

Lukasevangeliet 15,11-32

Han sagde også: »En mand havde to sønner. Den yngste sagde til faderen: Far, giv mig den del af formuen, som tilkommer mig. Så delte han sin ejendom imellem dem. Nogle dage senere samlede den yngste alt sit sammen og rejste til et land langt borte. Der ødslede han sin formue bort i et udsvævende liv; og da han havde sat det hele til, kom der en streng hungersnød i landet, og han begyndte at lide nød. Han gik så hen og holdt til hos en af landets borgere, som sendte ham ud på sine marker for at passe svin, og han ønskede kun at spise sig mæt i de bønner, som svineene åd, men ingen gav ham noget. Da gik han i sig selv og tænkte: Hvor mange daglejere hos min far har ikke mad i overflod, og her er jeg ved at sulke ihjel. Jeg vil bryde op og gå til min far og sige til ham: Far, jeg har syndet mod himlen og mod dig. Jeg fortjener ikke længere at kaldes din søn; lad mig gå som en af dine daglejere.

Så brød han op og kom til sin far. Mens han endnu var langt borte, så hans far ham, og han fik medynk med ham og løb hen og faldt ham om halsen og kyssede ham. Sønnen sagde til ham: Far, jeg har syndet mod himlen og mod dig. Jeg fortjener ikke længere at kaldes din søn. Men faderen sagde til sine tjenere: Skynd jer at komme med den fineste festdragt og giv ham den på, sæt en ring på hans hånd, og giv ham sko på fødderne, og kom med fedekalven, slagt den, og lad os spise og feste. For min søn her var død, men er blevet levende igen, han var fortabt, men er blevet fundet. Så gav de sig til at feste. Men den ældste søn var ude på marken. Da han var på vej hjem og nærmede sig huset, hørte han musik og dans, og han kaldte på en af karlene og spurgte, hvad der var på færde. Han svarede: Din bror er kommet, og din far har slagtet fedekalven, fordi han har fået ham tilbage i god behold. Da blev han vred og ville ikke gå ind. Hans far

Seppo Mattinen: Kælderen. 2005.

gik så ud og bad ham komme ind. Men han svarede sin far: Nu har jeg tjent dig i så mange år og aldrig overtrådt et eneste af dine bud; men mig har du ikke givet så meget som et krid, så jeg kunne feste med mine venner. Men din søn dér, som har ødslet din ejendom bort sammen med skøger - da han kom, slagtede du fedekalven til ham. Faderen svarede: Mit barn, du er altid hos mig, og alt mit er dit. Men du burde vi feste og være glade, for din bror her var død, men er blevet levende igen, han var fortabt, men er blevet fundet.«

Seppo Mattinen: Kælderen. 2005. © Seppo Mattinen/VISDA. Foto: Frederik Overgaard.

Jeg vil gerne vise, hvordan disse gamle tekster fra Bibelen stadig taler ind i det liv, vi lever.

den fortabte søn fra Lukasevangeliet. Maleriet afbilder en mand, der sidder ved et bord i et rum med to udgange. Mandens ben befinder sig på hver side af bordbenet, som om han står over for et valg og ikke rigtigt kan bestemme sig:

”Med Mattinens værk håber jeg at antyde en anden mulig fortolkning af fortællingen om den fortabte søn.

Fortællingen kan jo også ses som en beretning om mennesker, der skal træffe nogle afgørende beslutninger. Ikke bare den yngste søn, der skal bestemme sig til, om han vil tage hjem til sin far igen med risiko for at blive afvist, men også faren, der kunne have lukket sin dør for sønnen - og broren, der står i valget mellem at gå forurettet hjem eller ind til festen.”

Nye kunstværker, evige temaer
Seppo Mattinens værk er fra 2005, og det er kendetegnende for ”Bibelen i ord og billeder”, at det er nyere kunstværker, der er udvalgt. Også dét er helt bevidst, fortæller Lisbeth Smedegaard Andersen:

”Nogle gange giver bibelteksterne os fornemmelsen af, at det, de fortæller om, foregik for længe, længe siden.

Niels Hansen Jacobsen: Døden og moderen. 1892.

Brodermordet

Første Mosebog 4:1-16

Adam lå med sin kone Eva, og hun blev gravid og fødte Kain. Hun sagde: »Jeg har skabt en mand ved Herrens hjælp.« Der næst fødte hun hans bror Abel. Abel blev fårehyrde, mens Kain blev agerdyrker.

Engang bragte Kain en offergave af jordens afgrøde til Herren. Også Abel bragte en offergave, fedtstykkerne af sit småkvægs førstefødte. Herren tog imod Abels offergave, men Kains offergave tog han ikke imod. Så blev Kain meget vred og gik med sænket hoved. Herren sagde til Kain: »Hvorfor er du vred, og hvorfor går du med sænket hoved? Hvis du gør det gode, kan du se frit op, men hvis du ikke gør det gode, lurer synden ved døren. Den vil begære dig, men du skal herske over den.«

Siden talte Kain til sin bror Abel, og da de en dag var ude i det fri, overfaldt Kain sin bror Abel og slog ham ihjel. Da spurgte Herren Kain: »Hvor er din bror Abel?« Kain svarede: »Det ved jeg ikke. Skal jeg vogte min bror?« Herren sagde: »Hvad er det, du har gjort? Din brors blod råber til mig fra jorden. Nu skal du være bandlyst fra den jord, som har spærret sit gab op og drukket din brors blod, som du udgød. Når du dyrker jorden, skal den ikke mere give dig sin grode. Fredløs og flygtning skal du være på jordens!« Kain sagde til Herren: »Min straf er for stor at bære. Nu jager du mig bort fra agerjorden, og jeg må skjule mig for dig og være fredløs og flygtning på jorden; så kan enhver, der møder mig, slå mig ihjel.« Men Herren sagde til ham: »Nej, hvis nogen slår Kain ihjel, skal det hæves syv gange.« Og han satte et mærke på Kain, for at ingen, der mødte ham, skulle slå ham ihjel. Så forlod Kain Herren og slog sig ned i landet Nod øst for Eden.

24 BIBELN I ORD OG BILLEDER

DE FØRSTE MENNESKER PÅ JORDEN 25

Niels Hansen Jacobsen: Døden og moderen. 1892. Foto: SMK, public domain.

Men vi kæmper jo med de samme spørgsmål og rammes af de samme lidelser i dag som dengang. Og det er netop de store spørgsmål, kunstnere arbejder med. Ved at bruge de moderne kunstværker håber jeg på, at det bliver tydeligt, at Bibelen nok foregår i det, der forekommer at være en helt anden verden, men at temaerne, problemerne, de eksistentielle vilkår og spørgsmålene er lige så aktuelle i dag. Jeg vil gerne vise, hvordan disse gamle tekster fra Bibelen stadig taler ind i det liv, vi lever. Rigtig meget samtidskunst forholder sig faktisk til de eksistentielle dramaer, der udspiller sig i Bibelen.”

Til fortællingen om Kain og Abel har Lisbeth Smede-

gaard Andersen udvalgt en skulptur af Niels Hansen Jacobsen med titlen ”Døden og moderen”:

”Fortællingen om Kain og Abel læser vi oftest som en fortælling, der udelukkende handler om vold og drab. Men Hansen Jacobsens værk viser, at i det øjeblik, døden kommer ind i verden, bliver også sorgen til. Alting forandrer sig. Døden er på én gang fuldstændig anonym, man kan ikke diskutere med døden, den drager forbi, og samtidig fylder den alt for den, der har mistet. Dét viser skulpturen, synes jeg. Verden blev forandret, da døden og sorgen kom ind i den. Sådan som det også sker i vores liv. Det, håber jeg, Niels Hansen Jacobsens værk - og ”Bibelen i ord og billeder” samlet set - kan vise.”

BIBELN I ORD OG BILLEDER

Af Lisbeth Smedegaard Andersen

256 sider, format: 22 x 28 cm.
Indbundet med foliepræg, gennemillustreret
Vejl. udsalgspris: 399,95 kr.

Lisbeth Smedegaard Andersen, født 1934, er forfatter, salmedigter, teolog og kunsthistoriker med et stort og anmelderrost forfatterskab bag sig. Senest har hun modtaget Kristeligt Dagblads Pris 2023.

Forfatter til den anmelderroste og populære ”Bibelens kvinder”.

Den kristne tv-station SAT-7 vil i 2024 sende en række nye programmer for børn og unge i hele Mellemøsten og Nordafrika.

” Gud er primært optaget af én ting: en indre revolution af hjertet

SAT-7

Fra lovsang og bibelfortællinger til livsstilsråd og læring på tværs af generationer.

Spændvidden er stor, men formålet er det samme: At fortælle millioner af helt unge seere i regionen om Jesus, og hvordan man lever for ham. Det fortæller programvært Andrew Gamal:

”Et af de nye programmer, der bliver vist i Egypten, hedder ’Min Jesus’. Her skal vi høre om, at Gud blev menneske, og vi skal høre om, hvad Jesus gjorde, da han var på jorden. Han havde følelser, han havde venner, han oplevede sult og tørst - og tristhed. Han græd, og han blev også nogle gange vred. Alt sammen følelser og oplevelser, som børn også kender. I dette program vil de høre og opleve, at de er kendt og elsket af Jesus, og at de kan have en relation til ham.”

Det særlige ved tv-programmet er, at værterne er børn og unge, og de får unge gæster i studiet fra hele Egypten.

Af unge og for unge

For SAT-7’s arabiske seere giver det nye program ”Catalyst” unge hjælp til at håndtere udfordringer i livet med ord fra Bibelen. I hvert program besøger værterne et ungt menneske, der på forskellig vis kæmper med spørgsmål

om, hvor Gud er midt i smerten, og de taler om håb og tro. Rafik George, der er med til at lave programmerne, fortæller:

”Programmets styrke er, at det laves af unge og for unge, fordi de bedst af alle forstår, hvad de unge kan lide - og kan have brug for - at høre.”

Forståelse på tværs af generationer

På SAT-7 PARS, der når de pressede iranske kristne, vil et nyt program i 2024 opmuntre til bedre forståelse mellem generationer.

”Inner Revolution”, som det nye ungdomsprogram hedder, byder på diskussioner mellem mennesker fra forskellige generationer. Programmerne vil tale om tro og behandle forskellige psykologiske og følelsesmæssige udfordringer - fra krig og revolution til fattigdom og arbejdsløshed - som de forskellige generationer i Iran har oplevet i de seneste årtier. Irans islamiske revolution i 1979 bragte gennemgribende ændringer i landet, som fortsat påvirker almindelige iraneres dagligdag. Men gennem kristen rådgivning og bibelsk undervisning ønsker SAT-7 først og fremmest at vise seerne, at Gud primært er optaget af én ting: en indre revolution af hjertet.

Af SAT-7, oversat og bearbejdet af Thomas Godsk Larsen

Fundraiser i Bibelselskabet, Katrine Lund Sørensen (t.v.), besøgte for nylig SAT-7’s tv-studier i Cypern, hvor hun mødte og talte med nogle af tv-stationens unge tv-værter.

SÅDAN KAN DU STØTTE

- STØT VIA MOBILEPAY 62903
- STØT VIA BANKOVERFØRSEL
REG.NR. 3001 · KONTONR. 9000488
HUSK AT MÆRKE DIN OVERFØRSEL 'SAT-7'.

Foto: SAT-7.

Lydbibelen bringer migrantarbejdere tættere på Gud

Kirkerne i Golfen kommer ofte i kontakt med mennesker, der kæmper med analfabetisme eller læse- og skrivevanskeligheder. I en singalesisk menighed møder vi Jeannie.

Af Bjørn Håkon Hovde, oversat og bearbejdet af Thomas Godsk Larsen

”Jeg kommer fra en buddhistisk familie i Sri Lanka, men nu har jeg boet og arbejdet i Bahrain i 18 år,” fortæller Jeannie, som kommer i en singalesisk menighed i Bahrain.

Taget imod med åbne arme

Menigheden mødes i en stor stue i en privat bolig, og det var her, Jeannie mødte et kristent fællesskab sammen med andre migrantarbejdere:

”Da jeg første gang kom i kontakt med menigheden, blev jeg taget imod med åbne arme, og efter kort tid fik jeg også min egen bibel,” fortæller Jeannie.

Til at begynde med nævnte hun ikke sit problem for nogen: ”Jeg mærkede Guds kraft i det fællesskab, jeg var blevet en del af, men da jeg ikke kunne læse, var det en smerte for mig ikke at kunne bruge den bibel, jeg havde fået.”

Til sidst fortalte hun præsten om det. ”Og hvad skete der så?” spørger Daniel John, Bibelselskabets lokale medarbejder i Bahrain.

”Pastor Kapila gav mig lydbibelen,” smiler Jeannie.

Kommer til tro ved at lytte til en lydbibel

På trods af sine udfordringer arbejder Jeannie hårdt som stuepige for at forsørge sig selv og sin familie i Sri Lanka. Hendes engagement og tro er en inspiration for alle omkring hende:

”Når jeg lytter til Bibelen, oplever jeg hele tiden noget nyt, og teksterne åbenbarer sig på nye måder. Da jeg for første gang fik adgang til Guds ord, forstod jeg også mere - og blev især opmærksom på Guds almagt. Lydbibelen har bragt mig tættere på Gud,” forklarer Jeannie.

Jeannies kamp viser behovet for støtte og ressourcer til migrantarbejdere i Golfen, især dem, der mangler grundlæggende uddannelse:

”Jeg har mødt mange migrantarbejdere, som ikke kan læse på deres eget sprog, men fortæller mig, at de er kommet til tro ved at lytte til en lydbibel. Guds ord bliver til virkelighed for dem i det, der høres,” fortæller Daniel John.

Sammen med sine kolleger i Bibelselskabet i Golfen arbejder han for, at lokale menigheder for migrantarbejdere har forskelligt bibelsk materiale til rådighed, herunder lydbibler på migrantarbejdernes egne sprog.

”
Når jeg lytter til Bibelen, oplever jeg hele tiden noget nyt, og teksterne åbenbarer sig på nye måder.

JEANNIE

Foto: Daniel John.

**Bi
bel
en**

Vidste du, at du også kan lytte til Bibelen på dansk?

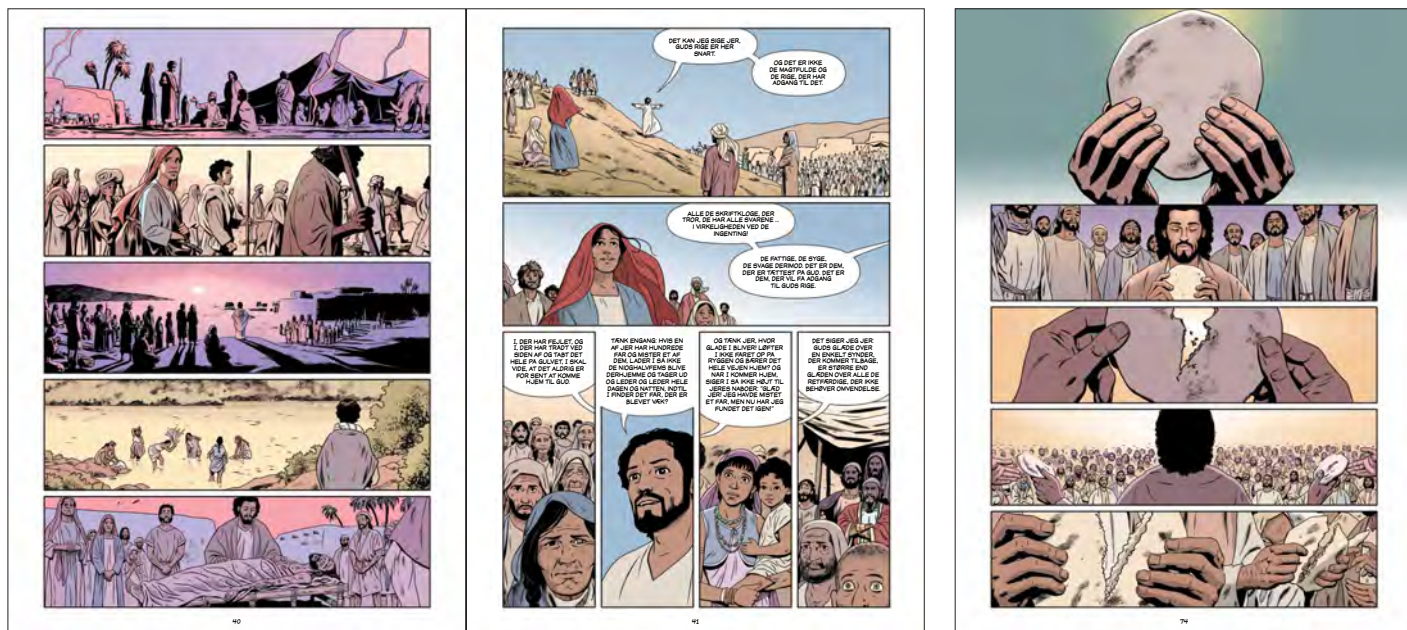
Køb Bibelen 2020 som lyd-bog på bibelselskabet.dk/webshop. Den er indlæst af Camilla Qvistgaard Dysse, William Salicath, Katarina Lewkovitch, Thomas Guldberg Madsen, Maj Johansen og Carsten Warming.

”
Guds ord bliver til virkelighed for dem i det, der høres.

DANIEL JOHN

Nyt makkerpar fortæller historien om Jesus som *graphic novel*

Hvordan blev Jesus oplevet af dem, der var helt tæt på ham? Og hvad kunne få et menneske til at følge ham helt til korset? Det er nogle af de spørgsmål, forfatter Kristian Leth og tegner Peter Snejbjerg har stillet sig selv i arbejdet med en ny tegneserie-fortælling om Jesus.

Af Malene Fenger-Grøndahl

Da Kristian Leth var 14 år, var han i praktik i tegneserie-skaber Peter Snejbjergs værksted i København. Dengang var den tegneseriegale dreng sikker på, at han selv skulle være tegneserieskaber. I dag, omkring 30 år senere, er han - sammen med Peter Snejbjerg - i gang med at skabe en *graphic novel* om Jesus:

”Det er en vild drøm, der er gået i opfyldelse. Som dreng vidste jeg, at jeg skulle lave tegneserier. Så kom jeg til at lave musik, skrive bøger, lave podcast og en masse andet, og så kom chancen for at træde ind og få lov at være med til at skabe en tegneserie - endda med det opdrag at fortælle den største historie, vi har i vores vestlige kultur. Det føles på flere måder som at træde ind på hellig jord, men samtidig som at blive sluppet løs på en legeplads,” siger Kristian Leth, som mange vil kende som vært på podcasten ”Bibelen Leth fortalt” på P1.

”For mig er der ikke noget mere spændende end at forsøge at nærme mig den historie, der udfoldede sig for 2000 år siden, og som vi kan komme tættere på via evangelierne, men aldrig helt tæt på, fordi evangelierne ikke er tidskapsler. Derfor har Peter og jeg også i arbejdet med vores tegneserie forsøgt at gå en anden vej,” fortæller Kristian Leth.

En true believer

”Den nye bog ser den store fortælling med udgangspunkt i de mennesker, der oplevede Jesus tæt på - men ikke en velkendt discipel som Peter og Jesus’ mor Maria eller en anden, som står helt i centrum af begivenhederne. Vi valgte en af de mest fascinerende karakterer, Maria Magdalene,” siger Kristian Leth.

Ifølge forfatterne er hun et mysterium for både historikere og teologer, fordi hun kun er omtalt kortfattet og ret få steder i evangelierne. Til gengæld er hun til stede ved nogle meget vigtige begivenheder; blandt andet er hun den, der står tilbage ved korset, da selv disciplene er stukket af, og hun er den første, der går ud til graven, finder den tom og derefter møder Jesus og får den opgave at fortælle disciplene om opstandelsen:

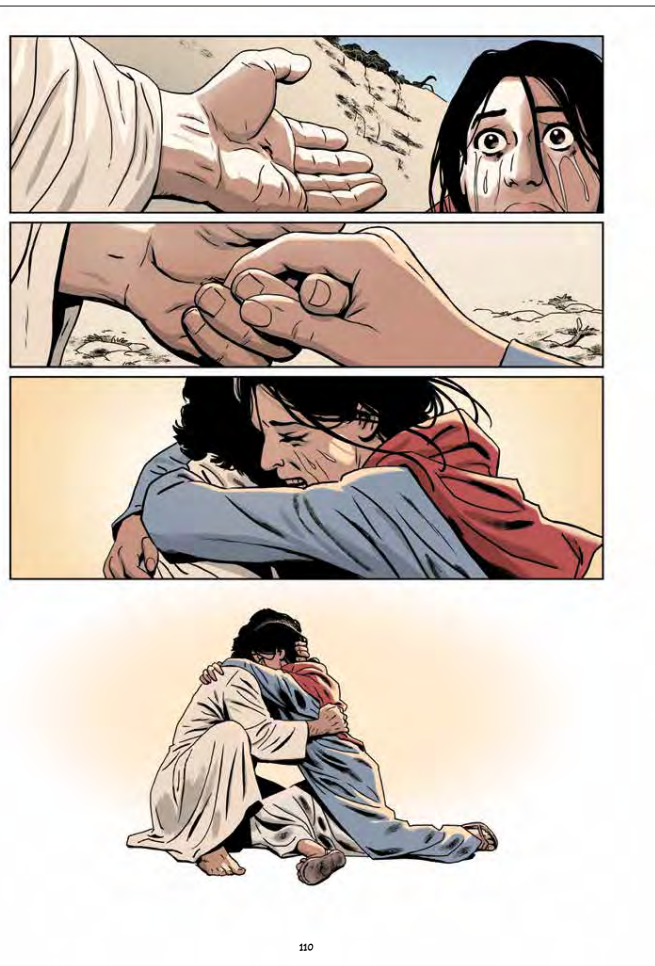
”Hun er den der *true believer*, som er tilbage til sidst, når alle andre er forsvundet. Det tyder på, at hun har haft en meget stærk drivkraft eller motivation til at blive hos Jesus. Den forsøger vi at nærme os og folde ud,” siger Peter Snejbjerg.

Skræmmende og sjovt

Peter Snejbjerg har gennem 30 år været illustratør og tegneserieskaber og har blandt andet arbejdet for nogle af de største amerikanske udgivere. Han har lavet en ræk-

ke tegneserier om historiske epoker og begivenheder, men det er første gang, han prøver kræfter med det bibelske stof:

”Da Kristian kontaktede mig og spurgte, om jeg ville være med, sagde jeg ja med det samme - inden vi havde indkredset projektet særlig præcist. Det er på den ene side skræmmende at skulle indskrive sig i en lang tradition af kunstneriske skildringer af Bibelen, men også vanvittigt spændende, sjovt og udfordrende.”

Mysterium og alvor

Makkerparret har læst og set masser af Jesus-fremstillinger for at hente inspiration, og de er bevidste om, at deres fortælling skriver sig ind i en lang tradition og samtidig afspejler en tid og en kultur: ”Vi laver en Jesus-fortælling, som er af tiden og er præget af en skandinavisk fortælle-

tradition, hvor vi - som Ingmar Bergman gjorde det på film - bliver i scenen lidt længere og vender kameraet eller blikket for at se, hvad der sker, når hovedpersonen har forladt scenen. Vi giver tid til det usagte og stille. Hvad tænker Maria Magdalene, når noget vildt har udspillet sig?, siger Kristian Leth.

Peter Snebjerg tilføjer, at de har gjort sig umage for at bevare fornemmelsen af mysteriet:

”I Jesus mødes to verdener, og jeg håber, at det er lykkedes at bevare det mysterium, som han er udtryk for. Vi er gået til opgaven med alvor og uden nogen form for ironisk distance. Det er jo ikke kun en historie om den-gang i den ende af Middelhavet, men også en del af vores kulturhistorie og hele den kristne tradition, vi er en del af i Danmark. Det er det vand, vi svømmer i, og det har været fantastisk at få øje på det vand,” siger Peter Snebjerg.

”Maria fra Magdala – en fortælling om Jesus og hans følgere” er en *graphic novel* med tekst af Kristian Leth og tegninger af Peter Snebjerg. Den er lige udkommet og kan købes på Bibelselskabets hjemmeside eller i din lokale boghandel.

Peter Snebjerg (t.v.) er illustratør med speciale i tegneserier og visuel fortælling. I 2019 modtog han Claus Deleuranprisen som bedste tegneserie-tegner. Kristian Leth (t.h.) har arbejdet som musiker, journalist og udgivet flere bøger. Han har senest været vært på podcasten ”Bibelen Leth fortalt”.

MIT BIBELORD

Louise Heldgaard Bylund, teolog og projektleder for DetMedGud, bestyrelsesmedlem i Bibelselskabet.

Foto: Sara Pedersen.

Hvor er dine tanker dyrebare for mig, hvor stor er dog summen af dem, Gud! Tæller jeg dem, er de flere end sandet, bliver jeg færdig, er jeg stadig hos dig.

SALMERNES BOG 139, 17-18

Det er en uoverstigelig opgave at tælle verdens sand. Det er ikke bare vanskeligt. Det er umuligt. Hverken selvdisciplin, overblik eller en stram tidsplan hjælper. I Salme 139 vers 17-18 finder vi en sammenligning mellem summen af Guds tanker og sand. Der er uendeligt mange tanker, ligesom der er uendeligt mange sandkorn. Men pointen er så, at selv hvis man skulle blive færdig med den kropsumlige opgave at tælle Guds tanker eller verdens sandkorn, så er man stadig hos Gud. Guds sfære og Guds nærvær overstiger den uoverstigelige opgave.

Vi er aldrig helt alene. Vi er hos Gud, og Gud er med os.

Den tanke vækker genklang i mig. Jeg har en iboende, naiv, kontraintuitiv og ulogisk barnetro. Ved nærmere eftertanke er det nok ikke tro. Det er for stærkt et ord. Det er nærmere en barnetilid til eller en barnegrundfornemmelse af ikke at være alene. Det er en stædig lille spire, der ikke lader sig kue, når alt andet for længst har bukket under.

Vi er ikke alene. Der er en omsorg, et nærvær. Der er ”noget større”, som nogen ville sige.

Jeg har øvet mig og tør efterhånden godt kalde det ”Gud”.

Det er ikke, fordi denne barnetro har levet en beskyttet tilværelse uden at blive udsat for diverse tryktest. Teenageår med socialt pres i den danske folkeskole gav den trange kår. For ikke at tale om de mange, mange år på teologistudiet, som med lethed kan være det sted, hvor barnetroen må stedes til hvile og forhåbentlig erstattes af noget andet. Coronakrisen kunne også sagtens have betydet, at ensomheden ville få bugt med den lille nærværsfølelse. Det var måske ganske tæt på i løbet af 2. og 3. nedlukning. Men det skete ikke. Nærværsfølelsen står der endnu som en lillebitte ryggrad, jeg ikke vil være foruden.

Jeg har ikke en konkret erfaring med eller forventning om en guddommelig indgriben. Det er slet ikke det, det handler om. Fornemmelsen af ikke at være alene. Det er nok.

Jeg skal aldrig nogensinde tælle hverken sand eller tanker, men jeg skal hver eneste dag være nogens mor, ægtefælle, ven, datter, ansatte, kollega og medmenneske. Gud ske tak og lov er jeg ikke alene, og ”bliver jeg færdig, er jeg stadig hos dig.”

VÆR MED TIL AT SPREDE HÅB

Støt os og vær med til, at mennesker, der lever i skyggen af krig og kriser, kan møde Bibelens ord om håb, fred og nyt liv.

Foto: Dmitry Ratushny / Unsplash.

STØT UDBREDELSEN AF BIBELEN I VERDEN

MOBILEPAY: 62903

BANK: REG.NR. 3001 · KONTONR. 9000488

MÆRKET 'HÅB'

Kommer der flere midler ind, end der er brug for, bruges pengene, hvor behovet er størst.

